

MÜTTEFİK KUVVETLER

Çanakkale'de açılacak bir cephe ile Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'u alarak Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakacak, Rusya'ya yardım ulaştırabilecekti. Her şeyden önce İngiltere İstanbul'a Rusya'dan önce hükim olacak, Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakacaktı.

Komutanlar

İngiliz Amiral
Sir John de Robeck

18 Mart 1915'te Müttefik Donanma komutanı

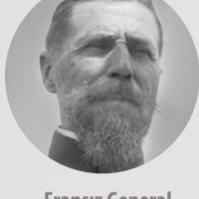
İngiliz General
Sir Ian Hamilton

Akdeniz Seferi Kuvvetleri komutanı

İngiliz General
Sir William Riddell Birdwood

Avustralya ve Yeni Zelanda Birlikleri (ANZAK) komutanı

Fransız General
Henri Gouraud

Fransız Seferi Kuvveti komutanı

Harekât Planı

Deniz Harekâtı: İlk önce Boğaz'ın dış istihkamları susturulacaktır. Sonraki aşamada ise orta ve Kilitbahir-Çanakkale hattında bulunan merkez istihkamlar susturulacaktır. Mayınlar temizlenerek İstanbul işgal edilecektir.

Kara Çıkarması: 18 Mart'ta başarılı olunamayınca İngiltere ve müttefikleri Fransa karadan bir hareket ile Boğaz'ı açmak amacıyla 25 Nisan 1915 sabahı Gelibolu Yarımadası'nda Arıburnu ve Seddülbahir sahillerine, Anadolu tarafında ise Kumkale'ye birliklerini çıkarmayı planlamışlardır.

Hedef: İlk gün Arıburnu'nda Kocaçimentepesi, Seddülbahir'de ise Alçıtepe'yi işgal ederek, Kilitbahir Platosu'na ulaşmak ve Boğaz'ı savaş gemilerine açmak.

Müttefik Ordusu

İngiltere ve Fransa'nın kendi ülkelerinden ve Avustralya, Yeni Zelanda, Hindistan, Nepal, Senegal vs. sömürgelerinden getirdiği askerlerden oluşmuştur.

Asker Sayısı **560.000** Zayiat **250.000**

10.000 Asker

Donanma

248 Savaş Gemişi

2 Gemi

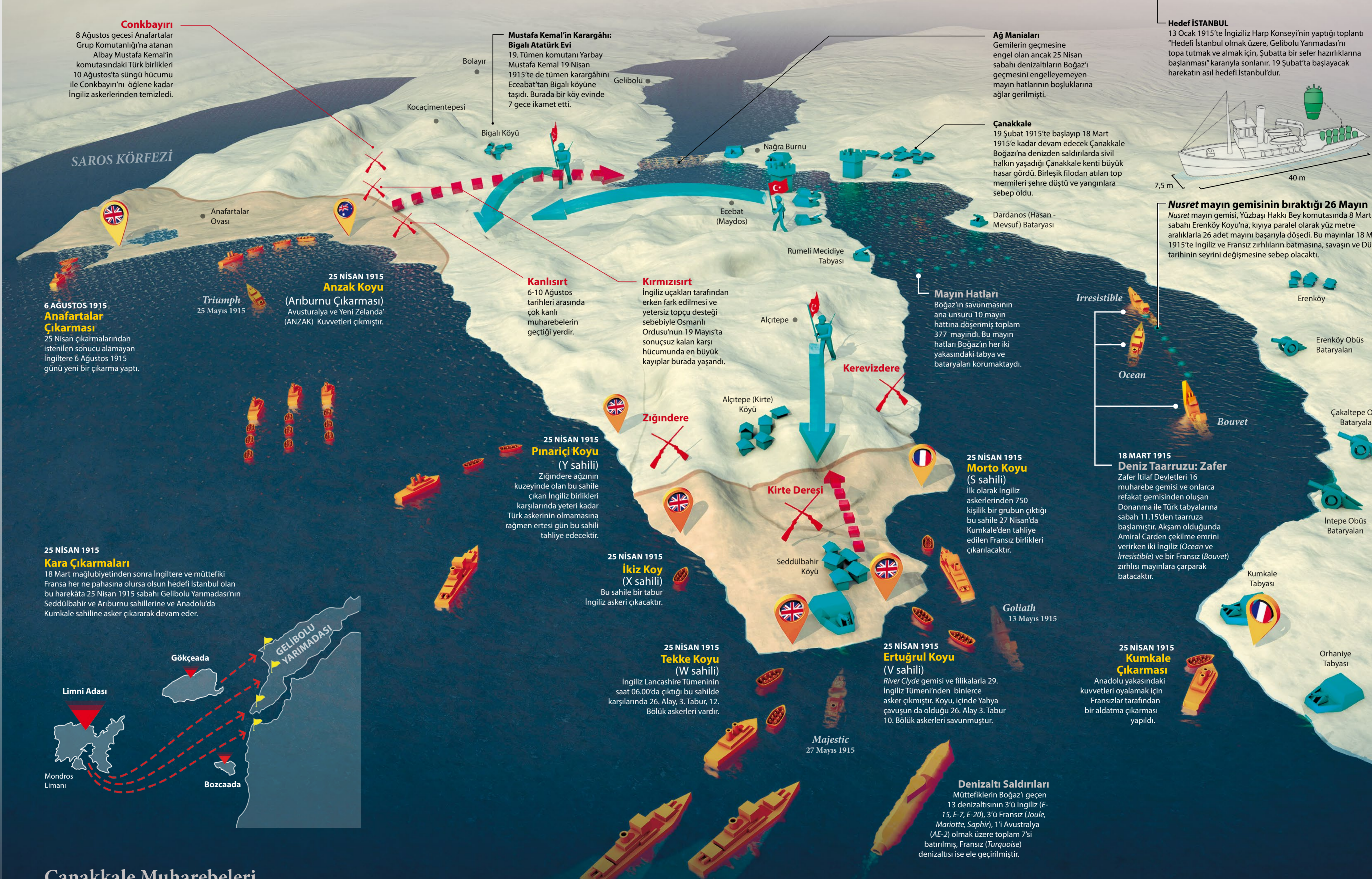

29 adet ağır zırhlı savaş gemisi, 20 adet muharebe kruvazörü, 2 adet uçak gemisi, 20 adet kruvazör, 25 adet muhrip, 8 adet monitör, 9 adet denizaltı, 5 adet askeri yat, 6 adet balon gemisi (zeplin), 131 adet diğer savaş gemisi

Zaferin 100. Yılı - 2015

Çanakkale Cephesi

1. Dünya Savaşı'nda İttifak Devletleri safında Almanya'nın yanında savaşa giren Osmanlı Devleti, Çanakkale Cephesi'nde millet olarak bir varoluş mücadelesi vermiştir. İngiltere Rusya'nın 2 Ocak 1915'teki yardım talebi üzerine, Çanakkale Boğazı'nı geçip İstanbul'u Rusya'dan önce işgal etmek istemiştir. Böylece Osmanlı Devleti'nin başkenti ele geçirecek, savaş da sona erecekti. Savaş gemileri ile Çanakkale Boğazı'ndan rahat bir şekilde geçeceklerini düşünen Müttefikler (İngiltere ve Fransa), 18 Mart 1915'te bekledikleri bir mağlubiyet yaşamışlardır. *Nusret* mayın gemisinin döşediği mayınlar, Müttefiklerin üç büyük zırhlısını batırmıştır. Çanakkale Boğazı'nı denizden geçemeyeceklerini anlayan Müttefikler 25 Nisan 1915'te büyük bir kara harekâtına başladılar. Gelibolu Yarımadası'na birçok noktadan çıkarma yapan Müttefik kuvvetler, buralarda da Türk askerinin savunması karşısında bir şey yapamayacak, hareketin başlangıcından yaklaşık 9 ay sonra 9 Ocak 1916'da geri çekilmek zorunda kalacaklardır.

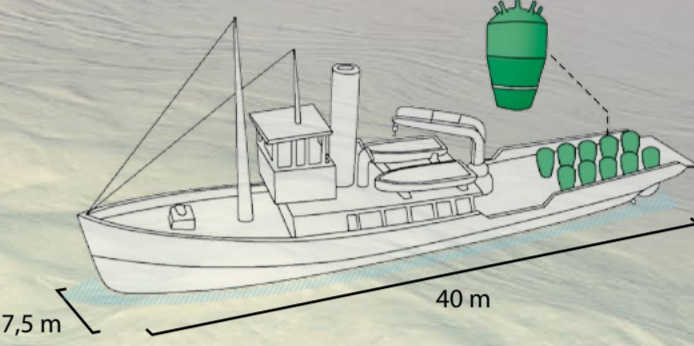
Conkbayırı
8 Ağustos gecesi Anafartalar Grup Komutanlığı'na atanmış Albay Mustafa Kemal'in komutasındaki Türk birlikleri 10 Ağustos'ta süngü hücumu ile Conkbayırı'nı öğlene kadar İngiliz askerlerinden temizledi.

Mustafa Kemal'in Karargâhı: Bigalı Atatürk Evi
19. Tümen komutanı Yarbay Mustafa Kemal 19 Nisan 1915'te de tümen karargâhını Eceabat'tan Bigalı köyüne taşıdı. Burada bir köy evinde 7 gece ikamet etti.

Ağ Maniaları
Gemilerin geçmesine engel olan ancak 25 Nisan sabahı denizaltılar Boğaz'ı geçmesini engelleyemeyen mayın hatlarının boşluklarına ağlar gerilmişti.

Çanakkale
19 Şubat 1915'te başlayıp 18 Mart 1915'e kadar devam edecek Çanakkale Boğazı'na denizden saldırılarda sivil halkın yaşadığı Çanakkale kenti büyük hasar gördü. Birleşik filodan atılan top mermileri şehre düştü ve yangınlara sebep oldu.

Hedefi İSTANBUL
13 Ocak 1915'te İngiliziz Harp Konseyi'nin yaptığı toplantı "Hedefi İstanbul olmak üzere, Gelibolu Yarımadası'nı topa topmak ve almak için, Şubat'ta bir sefer hazırlıklarına başlanması" kararıyla sonlanır. 19 Şubat'ta başlayacak hareketin asıl hedefi İstanbul'dur.

Nusret mayın gemisinin bıraktığı 26 Mayıs
Nusret mayın gemisi, Yüzbaşı Hakkı Bey komutasında 8 Mart sabahı Erenköy Köyü'ne, kıyıya paralel olarak yüz metre aralıklarla 26 adet mayını başarıyla döşedi. Bu mayınlar 18 Mart 1915'te İngiliz ve Fransız zırhlıların batmasına, savaşın ve Dünya tarihinin seyirini değiştirmesine sebep olacaktı.

Mayın Hatları
Boğaz'ın savunmasının ana unsuru 10 mayın hattına döşenmiş toplam 377 mayındı. Bu mayın hatları Boğaz'ın her iki yakasındaki tabyaya ve bataryalara korumaktaydı.

Kanlısirt
6-10 Ağustos tarihleri arasında çok kanlı muharebelerin geçtiği yerdir.

Kırmızısirt
İngiliz uçakları tarafından erken fark edilmesi ve yetersiz topçu desteği sebebiyle Osmanlı Ordusu'nun 19 Mayıs'ta sonucusuz kalan karşı hücumunda en büyük kayıplar burada yaşandı.

Kerevizdere

Ziğindere

25 NİSAN 1915 Pınarıçi Köyü (Y sahili)
Ziğindere ağzının kuzeyinde olan bu sahile çıkan İngiliz birlikleri karşılıklı olarak yeterli kadar Türk askerinin olmamasına rağmen ertesi gün bu sahili tahliye edecekti.

25 NİSAN 1915 İkiz Koy (X sahili)
Bu sahile bir tabur İngiliz askeri çıkacaktır.

25 NİSAN 1915 Tekke Köyü (V sahili)
İngiliz Lancashire Tümeninin saat 06.00'da çıktığı bu sahilde karşılarında 26. Alay, 3. Tabur, 12. Bölük askerleri vardır.

25 NİSAN 1915 Ertuğrul Köyü (V sahili)
River Clyde gemisi ve filikalarla 29. İngiliz Tümeni'nden binlerce asker çıkmıştır. Köyü, içinde Yahya çavuşun da olduğu 26. Alay 3. Tabur 10. Bölük askerleri savunmuştur.

25 NİSAN 1915 Morto Köyü (S sahili)
İlk olarak İngiliz askerlerinden 750 kişilik bir grubun çıktığı bu sahile 27 Nisan'da Kumkale'den tahliye edilen Fransız birlikleri çıkarılacaktır.

Denizaltı Saldırıları
Müttefiklerin Boğaz'ı geçen 13 denizaltısının 3'ü İngiliz (*E-15, E-7, E-20*), 3'ü Fransız (*Louise, Mariotte, Saphir*), 1'i Avustralya (*AE-2*) olmak üzere toplam 7'si batırılmış, Fransız (*Turquoise*) denizaltısı ise ele geçirilmiştir.

18 MART 1915 Deniz Taarruzu: Zafer
Zafer İttifak Devletleri 16 muharebe gemisi ve onlarca refakat gemisinden oluşan Donanma ile Türk tabyalarına sabah 11.15'ten taarruza başlamıştır. Akşam olduğunda Amiral Carden çekilme emrini verirken iki İngiliz (*Ocean* ve *Irresistible*) ve bir Fransız (*Bouvet*) zırhlısı mayınlarla çarparak batacaktı.

25 NİSAN 1915 Kumkale Çıkarması
Anadolu yakasındaki kuvvetleri oyalamak için Fransızlar tarafından bir aldatma çıkarması yapıldı.

Çanakkale Muharebeleri

19 Şubat 1915 - 9 Ocak 1916

28 Temmuz 1914
1. Dünya Savaşı
28 Haziran 1914'te Avustralya-Macaristan İmparatorluğu velerahının öldürülmesi üzerine gelişen olaylar sonucu bağıntısı Avusturya'nın Sibiristan'ı savaş ilan etmesi ile savaş başladı.

13 Ocak 1915
Çanakkale'de Bir Cephe
Rusya'nın 2 Ocak'ta yardım talebi üzerine toplanan İngiliz Savaş Konseyi "Hedefi İstanbul olan, Gelibolu Yarımadası'nı almak için Şubat'ta bir sefer hazırlığı" karar aldı.

25 Şubat 1915
Boğaz Giriş Tabyaları
19 Şubat'ta başlayıp 25 Şubat'a kadar süren bombardıman sonrası giriş tabyaları kullanılmamaz hale getirildi.

8 Mart 1915
Nusret'in Mayınları
Nusret mayın gemisi saat 05.00'ten saat 08.00'e kadar Erenköy Köyü'ne 26 mayın döktü.

18 Mart 1915
18 Mart Deniz Zaferi
Çanakkale Deniz muharebeleri yapıldı. Türk topçuların kahramanca müzadele etti. Müttefiklerin üç büyük zırhlısı batı. Çanakkale Zaferi Türk milletinin oldu.

25 Nisan 1915
Kara Çıkarması
Müttefik askerleri Arıburnu, Seddülbahir ve Kumkale'ye asker çıkardı. Çanakkale Cephesi'nde ikinci dönem başladı. Dokuz ay sürecek muharebeler her iki taraf açısından da önemli sonuçlar doğurdu.

28-30 Nisan 1915
1. Kirte Muharebesi
İngiliz askerleri çıkarmanın ilk günü Kirte (Alçıtepe) köyünü ele geçirmek için tekrar taarruza geçti.

6-8 Mayıs 1915
2. Kirte Muharebesi
Birinci Kirte Muharebeleri sonrası İngiliz birlikleri taarruzlarına devam etti.

21-22 Haziran 1915
1. Kerevizdere Muharebesi
Fransızların taarruzu; 1. Kerevizdere (83 rakımlı tepe) Muharebesi

28 Haziran - 5 Temmuz 1915
Ziğindere Muharebeleri
Kirte (Alçıtepe) köyünü ele geçirmek üzere Ziğindere bölgesinde kanlı taarruzlar başladı.

6 Ağustos 1915
Anafartalar Çıkarması
Müttefikler 25 Nisan kara çıkarmasında istenilen sonucu alamayınca aynı hedeflere taarruz etme kararını aldı.

8 Ağustos 1915
Mustafa Kemal Bey
Anafartalar'da İngiliz birliklerinin ilerlemesi; Anafartalar Grup komutanı Ahmet Fevzi (Feyzullah) Bey'in iki defa Liman Paşa'nın emrini tehi etmesi üzerine Anafartalar Grubu Komutanlığına Albay Mustafa Kemal'in atanması

9-10 Ağustos 1915
Anafartalar ve Conkbayırı Taarruzları
Albay Mustafa Kemal Bey grup komutanı olduktan sonra 9 Ağustos'ta Anafartalar, 10 Ağustos'ta Conkbayırı'ndan başarılı bir süngü hücumu ile düşmanı geri püskürttü.

20 Aralık 1915
Arıburnu'nun Tahliyesi
Müttefikler uzun tahliye faaliyetlerinden sonra gece 04.15'te Arıburnu'ndan, 05.15'te Suvla'dan asker ve mühimmatları tahliye etti.

9 Ocak 1916
Seddülbahir'in Tahliyesi
Müttefikler Gelibolu'da işgal ettikleri son nokta Seddülbahir'de tahliye etti. Zafer Türk milletinin oldu.

OSMANLI DEVLETİ

20. yüzyılın ilk çeyreğinde iki büyük blok (İttifak ve İttifak) arasında başlayan savaş, birkaç ay içinde Osmanlı Devleti'ni de içine aldı. 1916 yılı Ocak ayında İngiltere'nin İstanbul'u işgal ederek Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakma planı, Gelibolu'da Türk siperleri önünde son buldu.

Komutanlar

Tümgeneral
Cevat (Çobanlı) Paşa

Çanakkale Müstahkem Mevki komutanı, 18 Mart Deniz Zaferi'nin komutanı

Alman Mareşal
Otto Liman von Sanders

Gelibolu Yarımadası'nı savunmak üzere kurulan 5. Ordu komutanı

Tümgeneral
Mehmet Esat (Bülkat) Paşa

Kuzey Grubu ve 3. Kolordu komutanı

Albay
Mustafa Kemal (Atatürk)

19. Tümen ve Anafartalar Grup komutanı

Savunma Planı

Deniz Savunması: Boğaz'ın savunması esas olarak mayın hatlarına dayanmaktadır. Sahillere yerleştirilmiş olan top bataryaları ve aydınlatmalar ile mayın hatlarının güvenliğinin sağlanması hedeflenmiştir. İstanbul'u denizaltı saldırılarından korumak için Boğaz'ın farklı noktalarına denizaltı ağları yerleştirildi. Ayrıca bu mayınları koruyan tabyalar da Türk savunmasının temel unsurlarından.

Kara Savunması: 5. Ordu komutanı Liman von Sanders, çıkarmaların Saros Körfezi kıyılarına yapılacağını beklemekteydi. Bu nedenle, Gelibolu Yarımadası'nın en dar bölgesinde iki tümenlik bir kuvvet bıraktı. Liman von Sanders birliklerin önemli bir bölümünü geride tutarak çıkarma kuvvetlerinin hareketleri sırasında taarruz etmeyi planlıyordu.

Osmanlı Ordusu

Osmanlı Devleti müttefikleri Almanya ile birlikte bugün üzerinde otuz aşkın devletten olduğu Osmanlı coğrafyasındaki tüm vatandaşları ve gönüllüleri

Asker Sayısı **320.000** Zayiat **250.000**

10.000 Asker

Donanma

59 Savaş Gemişi

2 Gemi

3 muharebe gemisi, 2 kruvazör, 2 torpido kruvazörü, 8 muhrip, 10 torpidobot, 17 gambot, 17 motor gambot